Crien Bolhuis-Schilstra

Catharina Helena (Trien, Crien) Schilstra is geboren op 24 december 1905 in Harmelen. Ze was de dochter van Freerk Schilstra (1869–1913) en Anna van de Koppel (1879–1961). Haar vader was kandidaat notaris.

In haar jeugd was ze meisjesgezel (padvindster) in Wageningen. Ze deed mee aan de puzzelrubriek in *De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders"* en werd in 1925 in het blad genoemd. In dit blad stond ook een rubriek voor padvindsters. In 1926 werd in Wageningen het 15 jarig bestaan van de afdeling Wageningen gevierd in De Junushof. Meisjesgezellen konden zich opgeven bij mej. Schilstra. Ze woonde toen op Nudestraat 3 in Wageningen.

WAGENINGEN.

Jaarfeest ter herdenking van het 15-jarig bestaan der afd. Wageningen op 27 Maart a.s. des avonds 8 uur in Junushof.

Meisjesgezellen en Padvinders, mits in uniform en onder geleide zijn welkom, tegen betaling van f 0.35 per pers. Afdeelingen, resp. troepen die van de uitnoodiging gebruik wenschen te maken en die nachtlogies wenschen, gelieve dit met opgave van 't aantal deelnemers op te geven **vóór** 20 Maart, en wel voor de Meisjesgezellen bij: Mejuffr. SCHILSTRA, Nudestraat 3, Wageningen, voor de Padvinders bij: den Heer P. DE VRIES, voortrekker, Molenstraat, Wageningen.

Crien trouwde op 12 februari 1930 in Wageningen met ir. Garbrand Gerhard Bolhuis. Na hun huwelijk gingen ze direct met de *Prinses Juliana* naar Nederlands-Indië, waar haar man ging werken bij het Proefstation voor de landbouw in Buitenzorg. In 1933 werd in Buitenzorg hun zoon Meindert geboren en in 1935 hun dochter Anne Rikstra (Ank).

Crien was Guido (hoofdleidster) van de padvindsters van de afdeling Buitenzorg van het Meisjes Gilde van de NIPV. In 1937 was ze districtscommissaresse van het district Batavia e.o. van het Meisjesgilde, de meisjestak van het NIPV. In 1939 had ze deze functie voor district Buitenzorg eo. Bep van Oyen was voor de oorlog Captain (afgekort als Cap) bij het Pioniers-vendel, de Stormvogels, van de afdeling Buitenzorg. Bep was ook Hoofdcommissaresse van de verspreide padvindsters en pioniers.

Installatie nieuwe padvindstersgroepen.

Zaterdagmiddag vond in de Kartinischool de installatie plaats van de twee nieuwe groepen, nl die van de Kartinischool zelf en van de Pasoendan, terwijl tevens een kaboutergroep der school werd geïnstalleerd.

De nieuwe groepen werden toegesproken door Raden Ajoe Soerjadjanegara, waarna guido Bolhuis de meisjes de gelofte afnam. De kabouters werden geïnstalleerd door mevrouw van Loenen, nadat zij eerst waren toegesproken door mevrouw Wisaksono Wiriadihardjo.

Mevrouw van Rossen-Elshout, voorzitster der afdeeling Buitenzorg der N.I.P.V. woonde de installatie bij.

Op 7 januari 1939 kwam de Trekkende vlag uit Soekaboemi naar Buitenzorg. Mies Bruggeman (Groep 1), Hetty Werner (uit Depok) en Hertha Kepel (Katholieke groep) waren de vaandeldraagsters in de Vlaggeescorte. Guido Bolhuis en Vaantje Toxopeus waren aanwezig bij het ontvangst van de vlag. Ook de padvindsters uit Depok waren aanwezig. De vlag werd op 6 augustus 1937 door Lady Baden Powell op de Jamboree in Vogelenzang overhandigd aan de afdeling uit Vlissingen, die voorgesteld had om een padvindstersvlag door heel Nederland te laten trekken. Nadat de vlag 83 plaatsen in Nederland had aangedaan, ging ze naar West-Indië en kwam weer in Nederland terug waar ze aan Guido Els van Eek uit Soerabaja werd meegegeven voor een tocht door Nederlands-Indië. Op zaterdag 10 september 1938 werd de vlag, vergezeld van een oorkonde in een keurige

gebrandschilderde doos met padvindstersceremonie in Malang officieel aan de Hoofdcommissaresse van het Meisjes Gilde in Nederlands-Indië uitgereikt. Na Buitenzorg ging de vlag naar Batavia.

Na de machtsovername door Japan in maart 1942 besloot Crien hulp te bieden aan wie dat nodig had. In de nacht smokkelde ze eten naar onderduikers en als Rode Kruis-zuster verzorgde ze krijgsgevangenen. Ook smokkelde ze met gevaar voor eigen leven eten, medicijnen en sigaretten voor de krijgsgevangenen de gevangenis in.

In december 1942 werd Crien met haar twee kinderen geïnterneerd in Kamp Kareës. Ook Bep van Oyen kwam hier met haar twee zoons terecht. Kamp Kareës was een woonwijk in het zuidoostelijk stadsdeel van Bandung. In december 1942 werden 5200 vrouwen, kinderen en oude mannen in dit kamp geïnterneerd. Crien ging bij een dansgroep en zong bij een kampkoor. En ze begon samen met een aantal andere vrouwen met Scoutingactiviteiten. Akela Charlotte Coster begon in oktober 1943 met sportmiddagen voor jongens tussen de 8 en 12 jaar en hieruit ontstond een illegale Scoutinggroep. De centrale leiding berustte bij Mevrouw H. de Meyer, Akela Tilly Bout uit Cheribon en Akela Coster uit Buitenzorg. Omdat Scouting door de Japanners verboden is, worden andere namen voor de speltakken gebruikt; Roodhuiden, Ridders van de ronde tafel en Woudlopers. De belangstelling was zo groot dat niet minder dan 12 welpenhordes met max 32 kinderen aan de slag gingen, bij voorkeur onder leiding van personen die met Scouting bekend waren. In januari 1944 begint Coster met activiteiten voor de grotere kinderen in de scoutsleeftijd. Ze heten de Ridders van de Ronde Tafel en Coster wordt Galahad genoemd. Na hun installatie kregen ook zij een insigne en hadden een wet en belofte. In maart 1944 bleek de toeloop van oudere jongens van 15 en 16 zo groot dat gestart werd met een nieuwe club, de Woudlopers. Deze groep was soms wel 60 man groot.

De meisjes hadden een soortgelijke organisatie. Ernie Sieburg gaf leiding aan de meisjes onder de 12, de Zonnestraaltjes. Crien had de leiding over de meisjes boven de 12 jaar en Bep startte weer met pioniers. 14 van haar pioniers kwamen terecht in het kamp en ze gingen illegaal door met hun activiteiten. Het Vendel werd met enkele enthousiaste meiden aangevuld tot 20. Cap van Oyen gaf samen met Crien Bolhuis leiding aan de Stormvogels.

Totdat op 8 december 1944 een groot deel van het kamp op transport werd gesteld naar kamp Tjideng, heeft de groep vanaf 19 maart 1943 in het geheim haar opkomsten gedraaid. Het motto van de

Stormvogels was *Waarheid, Reinheid en Trouw*. De taken in het kamp varieerden: ze assisteerden zieke moeders en voerden voor de kleintjes operettes uit. Zo verlichtten ze de dagen en brachten wat plezier in het kamp. Ze hielden kringgesprekken, waarbij ze op zelf geborduurde zitmatten zaten. Naast hun namen, stonden er ook de symbolen van hun twee patrouilles op; de Perkoetoet (een Indische vogel die stond voor geluk) en Vuurvliegen (die stonden voor het licht). Een aantal meiden, onder wie Pop (Riek) van Leerdam en Nel Lokhorst, maakten in kamp Kareës een houten ketting. Bij iedere bijzondere gelegenheid kwam er een schakel bij.

In november 1944 werd een groot deel van de geïntegreerde vrouwen en kinderen overgeplaatst naar verschillende kampen. Crien ging met haar dochters naar Kamp Tjideng.

Tijdens de oorlog hield Crien een dagboek bij met bijzonderheden over haar verblijf in diverse interneringskampen op West-Java. Haar zoon schreef een verslag van zijn persoonlijke ervaringen over zijn vlucht met zijn ouders en andere familieleden voor de Japanse invasietroepen in maart 1942. Haar man Garbrand kwam terecht in krijgsgevangenkampen in o.a. Singapore en werd daar aan het eind van de oorlog bevrijdt.

Na de oorlog vond een deel van de groep elkaar in Nederland terug. Toen Lady Baden-Powell op bezoek kwam wachtten de Stormvogels haar op Schiphol op.

Nu volgt een zoetsappig stukje - naaikransjeswerk, daar behoef je geen pionier voor te zijn.. Maar dan komen de Indische pionnen met hun opera de Drie Musketiers die ze ook opvoerden in het Jappenkamp in Indië waar ze in het geheim hun pioniers-opkomsten hadden. Het zijn dezelfde pioniers - ze hebben elkaar in Holland teruggevonden. „Vast is de band die ons bindt".

Ze spelen grappig en vol animo. Kostelijk is de snurkende waard. Ik moet er om lachen en ik krijg tegelijk een prop in mijn keel als ik bedenk hoe dit spel ontstaan is in de ellende van het Jappenkamp. Als je dit ziet dan denk je: er zit toch wel toekomst in het pionierswerk. De Musketiers hebben hun aanvallers doorstoken. Hiep hoy!

De kampjaren waren vormend voor het leven, nog tientallen jaren vonden er reünies plaats.

Indische padvindsters die tijdens de Japansche bezetting in het interneeringskamp clandestien een padvindstersgroep vormden, zijn met hun leidster op Schiphol bijeengekomen om Lady B. P. te verwelkomen en haar een eigengemaakte mat met hun totems aan te bieden. *Foto A. Windig*

In *De Schalmei; officieel orgaan voor besturen en leidsters van het Nederlandsche Meisjesgilde* uit 1948 staat een verslag van een kampvuur. De Indische Pionnen voeren hier hun opera *De Drie Musketiers* op, die ze ook opvoerden in het Jappenkamp in Indië waar ze in het geheim hun pioniers-opkomsten hadden. Het zijn dezelfde pioniers – ze hebben elkaar in Holland teruggevonden. *'Vast is de band die ons bindt'*

Crien overleed op 18 november 1988 in Den Haag.

Meer informatie

Catharina Helena Bolhuis-Schilstra - Wikipedia
De Noord-Ooster » 21 jan 1930 - Art. 26 | Delpher
De Noord-Ooster » 22 jul 1933 - Art. 21 | Delpher
De Noord-Ooster » 23 apr 1935 - Art. 32 | Delpher
Achter-kawat-en-Gedek.pdf (s-i-d.nl)
Archieven.nl - Dagboeken-NIOD (NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies)
Zoeken Online Familieberichten; Zoeken in de database met familieberichten (online-familieberichten.nl)
Registratie Garbrand Gerhard Bolhuis (in het jaar 1836-1936) » Open Archieven
Kareës (japanseburgerkampen.nl)
Tjideng (japanseburgerkampen.nl)
NAAM (japanseburgerkampen.nl)
Het Indische Leidersblad, mei 1937
Het Indische Leidersblad, januari 1941
Het nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indië » 05 feb 1940 - Art. 84 | Delpher
Bataviaasch nieuwsblad » 23 dec 1940 - Art. 220 | Delpher
NRC Handelsblad » 21 nov 1988 - Art. 100 | Delpher
Cirkels en cirkels : het avontuurlijke leven van Meindert Bolthuis, het leven in een wisselende omgeving met veel uitdagingen, deel I | NIOD Bibliotheek (worldcat.org)
Catharina Helena Bolhuis-Schilstra - Wikipedia
Zitlap Scoutingmuseum Rotterdam
Foto: Reünie Stormvogels Mei 1967
De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 11, 1925, no. 1, 1925 » 1925-01 - Pag. 16 | Delpher
De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 11, 1925, no. 5, 1925 » 1925-05 - Pag. 6 | Delpher
De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 12, 1926, no. 3, 1926 » 1926-03 - Pag. 30 | Delpher
De schalmei; officieel orgaan voor besturen en leidsters van het Nederlandsche Meisjesgilde, jrg 19, 1948, no 2, 1948 » 1948-02 - Pag. 10 | Delpher
De Padvindster oktober 1946
Het hele verhaal van de trekkende vlag is te lezen bij het Scouting Museum in Baarn:

Documentatie - Nationaal Scouting Museum
Meer Vrouw Op Straat: Crien Schilstra | NPO Radio 1

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.